رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

التَّحْذِيرُ مِنْ بِنَاءِ المَسَاجِدِ عَلَى القُبُورِ

بشتو

پښتو

پر قبرونو د جوماتونو جوړولو په اړه خبرداری

ليکنه قدرمند شيخ صاحب
عبدالعزيز بن عبد الله بن باز

التَّحْذِيرُ مِنْ بِنَاءِ المَسَاجِدِ
عَلَى القُبُورِ

پر قبرونو د جوماتونو جوړولو په اړه خبرداری

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

ليکنه قدرمند شيخ صاحب
عبد العزيز بن عبد الله بن باز

بِسْمِ اللهِ الرَّحمَنِ الرَّحِيمِ

لسم پیغام:

پر قبرونو د جوماتونو جوړولو په اړه خبرداری

بسم الله، والحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله.

أَمَّا بَعْدُ:

ما د رابطة العلوم الاسلامية مجلې په دریمه ګڼه کې د (په میاشت کې د مسلمانانو خبرونه) برخه کې خپور شوی مطلب ولوست چې: د اردن په شاهي هېواد کې (رابطة العلوم الاسلامية) ټولنه اراده لري د هغه غار پر ځای یو جومات ودان کړي چې پدې وروستیو کې د الرحیب په کلي کې کشف شوی، او ویل کیږي چې دا د اصحاب الکهف هغه غار دی چې په قرآن کریم کې یې یادونه شوې ده، چې هغوی پکې ویده شوي وو. پای ته ورسیده.

دا چې پر ما د الله جل جلاله او د هغه د بندګانو لپاره نصیحت واجب دی، نو ما وپتیله چې په همغه مجله کې د اردن په شاهي هاشمي هېواد کې؛ رابطة العلوم الاسلامية ټولنې ته وینا ولرم چې عنوان یې: ټولنې ته د غار پر ځای د یاد جومات جوړولو په اړه نصیحت دی، ځکه چې د پیغمبرانو او نېکانو پر قبرونو او آثارو د جوماتونو له جوړولو ممانعت او په اړه یې په اسلامي شریعت کې خبرداری راغلی، او پر هغه چا لعنت ویل شوی چې دا کار کوي؛ ځکه چې دا کار د شرک له اسبابو او د پیغمبرانو او نېکانو خلکو په اړه افراط او له حد

څخه تېرېدل دي. او حقیقت د هغه څه په صحت شاهد دی چې شریعت راوړی او پر دې دلیل دی چې د الله جل جلاله له لوري دی، او په هغه څه کې د الله جل جلاله د رسول صلی الله علیه وسلم په رېښتینولۍ څرګند ثبوت او قطعي دلیل دی چې د الله له طرفه یې راوړی او امت ته یې رسولی دی. او هر څوک چې د اسلامي نړۍ حالاتو او هغه څه ته وګوري چې - په زیارتونو د جوماتونو ودانولو، د هغوی درناوي، په فرش او ظرف سینګارولو او د هغوی لپاره د منجاورانو د نیولو له امله کوم شرک او افراطیت رامنځته شوی، نو په یقیني توګه پوهیږي چې دا ټول د شرک اسباب دي، او د اسلامي شریعت له بېښګڼو څخه د دې منع کول او د ودانولو په اړه یې خلکو ته خبرداری ورکول دي.

په دې اړه د روایتونو له جملې هغه څه هم دي چې دواړو شیخانو، بخاري او مسلم - رحمهما الله - له عایشې رضی الله عنها څخه روایت کړي وایې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

«لَعَنَ اللهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ، قالَتْ عَائِشَةُ: يُحَذِّرُ مَا صَنَعُوا، قالَتْ: وَلَوْلَا ذَلِكَ لَأُبْرِزَ قَبْرُهُ، غَيْرَ أَنَّهُ خُشِيَ أَنْ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا».

ژباړه: «په یهودو او نصاراوو دې د الله تعالی لعنت وي، دوی د خپلو پیغمبرانو قبرونه جوماتونه ګرځولي»، عائشه رضي الله عنها وایي: پدې اړه یې خبرداری ورکاوه، وایي:

که چېرې دا خبره نه واى، نو مسلمانانو به د نبي صلى الله عليه وسلم قبر ښکاره (لوړ کړى) و، خو له دې وېرې دا کار ونه شو چې جومات ترې جوړ نه کړاى شي. او په صحيحينو کې دا هم راغلي چې (أم سلمة او أم حبيبة رضي الله عنهما دواړو رسول الله صلى الله عليه وسلم ته د يوې کليسا په اړه يادونه وکړه چې دواړو د حبشې په ځمکه کې ليدلې وه، او د هغو انځورونو يادونه يې هم وکړه چې پکې وو، نو رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل:

«أُولَئِكَ إِذَا مَاتَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ؛ بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّوَرَ، أُولَئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللهِ».

ژباړه: «هغوى داسې خلک دي؛ کله چې يو نېک سړى يا نېک بنده پکې مړ شي، د هغه پر قبر جومات جوړ کړي او انځورونه پکې رسم کړي، دوى د الله په وړاندې تر ټولو بد خلک دي».

او په صحيح مسلم کې د جندب بن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دى وايي چې ما له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه د هغه له مرګ نه پنځه ورځې مخکې اوريدلي چې ويل يې:

«إِنِّي أَبْرَأُ إِلَى اللهِ أَنْ يَكُونَ لِي مِنْكُمْ خَلِيلٌ، فَإِنَّ اللهَ قَدِ اتَّخَذَنِي خَلِيلًا، كَمَا اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا، وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا مِنْ أُمَّتِي خَلِيلًا، لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا، أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ

أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ، فَإِنِّي أَنْهَاكُمْ عَنْ ذَلِكَ».

ژباړه: «زه الله ته له دې خپله بېزاري وړاندې کوم چې له تاسو څخه دې زما کوم (ځانګړی) دوست وي، ځکه الله زه خپل دوست ګرځولی یم، لکه څنګه چې یې ابراهیم په دوستۍ نیولی، که چېرته ما له خپل امت څخه څوک په دوستۍ نیولی؛ نو ابو بکر به مې دوست نیولی و، خبردار اوسئ! څوک چې تر تاسو مخکې وو هغوی د خپلو انبیاوو قبرونه جوماتونه وګرځول، خبر اوسئ له قبرونو جوماتونه مه جوړوئ، ځکه ما له دغه څخه تاسې منع کړي یاست». او په دې باب کې ډېری حدیثونه راغلي دي.

د مسلمانانو علماوو امامانو (له څلورو واړو مذهبونو او نورو) پر قبرونو د جوماتونو ودانول حرام ګڼلي او د رسول الله صلى الله عليه وسلم پر سنت د عمل او امت ته د نصیحت له مخې یې په اړه خبرداری ورکړی چې د افراطي یهودانو، نصاراوو او په دې امت کې د دوی په څېر نور ګمراهان پکې بنکېل نه شي.

نو په اردن هېواد کې په رابطة العلوم الاسلامية او نورو مسلمانانو واجب دي چې پر سنتو عمل وکړي، د علماوو پر تګلاره لاړ شي، او له هغه څه ځان وساتي چې الله تعالى او رسول یې صلى الله عليه وسلم ترې منع کړي دي؛ او په همدې کې د بندګانو اصلاح، نېکمرغي او د دنیا او آخرت کامیابي

ده. او پدې اړه ځینې خلک د اصحاب الکهف په اړه د الله تعالی لخوا پر بیان شوې کیسې استدلال کوي:

﴿...قَالَ ٱلَّذِينَ غَلَبُواْ عَلَىٰٓ أَمۡرِهِمۡ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيۡهِم مَّسۡجِدٗا﴾

ژباړه: (...خو هغو کسانو چې د دوی په کار برلاسي شوي وو، وویل: خامخا به یو مسجد (عبادت ځای) پرې جوړوو).
(د الکهف سورت: ۲۱ ایت)

د دې ځواب دا دی چې وویل شي: الله پاک موږ ته د هغه وخت د مشرانو او واکمنانو په اړه خبر راکړی چې هغوی دا وینا کړې وه، او دا وینا د دوی د تایید او ورځخه د خوښۍ په موخه نه، بلکې د ملامتیا، سپکاوي او د دوی له کړنو څخه د کرکې له امله ده، او دلیل پرې دا دی چې په رسول الله صلی الله علیه وسلم دا آیت نازل شوی او هغه د دې آیت په تفسیر تر ټولو زیات پوه دی، نو خپل امت یې په قبرونو د جوماتونو له ودانولو منع کړی او په اړه یې خبرداری ورکړی او د دې کار پر کوونکي یې لعنت ویلی او ملامته کړی یې دي.

او که چیرته دا کار روا وای نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به پدې اړه دومره سختي نه وه کړې، او نه به یې د دې کړني په ترسره کوونکي لعنت ویلی و، سربیره پر دې یې ویلي چې نوموړی انسان د الله تعالی له بدترینو مخلوقاتو څخه دی، او دا د حق پلټونکي لپاره کافي او قانع کوونکې ده. او که موږ فرض کړو چې پر قبرونو جوماتونه جوړول د هغو کسانو لپاره چې زموږ څخه مخکې وو، جائز و؛ نو بیا هم موږ اجازه نه لرو چې پدې کار کې د هغوی په لاره لاړ شو؛

ځکه چې زموږ شريعت د مخکنيو شريعتونو منسوخوونکی دی، او زموږ پېغمبر عليه الصلاة والسلام وروستی پېغمبر دی او شريعت يې بشپړ او د ټولو لپاره دی، هغه موږ پر قبرونو د جوماتونو له جوړولو منع کړي يو، نو موږ ته د هغه مخالفت روا نه دی، بلکې پر موږ يې تابعداري او پر هغه څه منګولې ښخول واجب دي، او د پخوانيو شريعتونو، او د هغوی د رواجونو پرېښودل هم واجب دي چې د هغه د شريعت خلاف دي، ځکه چې زموږ له شريعت څخه کامل او د رسول الله صلی الله عليه وسلم له لارښوونو بله ښه لارښوونه نشته.

له الله تعالی سوال کوو چې مونږ او ټولو مسلمانانو ته پر دين د ثبات او په ويناوو، کړنو، ظاهر، باطن او ټولو چارو کې د رسول الله صلی الله عليه وسلم په شريعت تر هغه پورې د پابندۍ توفيق راکړي چې له هغه سره مخ کيږو، الله جل جلاله اوريدونکی او نږدې دی.

وصلی الله وسلم علی عبده ورسوله محمد وآله وصحبه ومن اهتدی بهداه إلی يوم الدين.

***

ps۳۹۷v ٤,۰- ۲۰۲٦/۰۸/۱۷

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and the Prophet's Mosque in languages.